

**Recenzja rozprawy doktorskiej w dziedzinie nauk medycznych i nauk
o zdrowiu, w dyscyplinie nauki medyczne**

**pt. „Zastosowanie wideodermoskopii w diagnostyce wybranych schorzeń
powiek”**

lek. Karoliny Jaworskiej

Dermoskopia i wideodermoskopia aktualnie stanowią złoty standard diagnostyki zmian o charakterze nowotworowym, a także zmian zapalnych, infekcyjnych oraz zlokalizowanych w tzw. miejscach szczególnych. Do lokalizacji szczególnych zalicza się m.in. płytki paznokciowe, błony śluzowe oraz okolice akralne. Okolica brzegu powiek stanowi trudny pod względem diagnostycznym obszar ze względu na brak dotychczas opisanych jednolitych zasad oceny dermoskopowej zmian w tym umiejscowieniu, wielodyscyplinarny charakter zmian z tzw. pogranicza specjalizacji okulistyka i dermatologia oraz potencjalne trudności techniczne w ocenie demoskopowej. W swojej rozprawie doktorskiej lek. Karolina Jaworska podjęła się zatem tematu trudnego, ale niezwykle interesującego i potrzebnego w kontekście praktyki klinicznej dotyczącego oceny przydatności badania wideodermoskopowego w diagnostyce nowotworów brzegu powiek oraz demodekozy ocznej.

Rozprawa doktorska lek. Karoliny Jaworskiej stanowi cykl czterech jednorodnych tematycznie publikacji (dwóch o charakterze pogładowym oraz dwóch oryginalnych). Łączny sumaryczny wskaźnik oddziaływania publikacji w cyklu (ang. Impact Factor) wynosi 9,425, a sumaryczna punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynosi 180 punktów. Doktorantka jest pierwszym autorem w trzech i drugim autorem w jednej z wymienionych publikacji.

Dysertacja doktorska ma typowy układ i składa się z następujących rozdziałów: wykazu publikacji stanowiących rozprawę doktorską, wstępu, celów pracy, materiału i metod, omówienia publikacji wchodzących w skład rozprawy, wniosków, streszczeń w języku polskim i angielskim ze stosownymi słowami kluczowymi, wykazem piśmiennictwa oraz kopii opublikowanych prac wchodzących w skład rozprawy doktorskiej. Do pracy dołączona zostały wymagane oświadczenia współautorów. Obejmuje łącznie 27 stron maszynopisu oraz 14 pozycji literaturowych adekwatnie związanych z omawianymi zagadnieniami.

W zwięzłym wstępie rozprawy doktorskiej przedstawiono rodzaje oceny dermoskopowej z uwzględnieniem chorób brzegów powiek i demodekozy.

W kolejnym rozdziale lek. Karolina Jaworska opisuje cztery cele szczegółowe dysertacji :

- 1) analizę epidemiologiczną i kliniczną nowotworów powiek (przede wszystkim brzegów powiek);
- 2) ocenę przydatności badania wideodermoskopowego w różnicowaniu łagodnych i złośliwych nowotworów brzegu powiek;
- 3) poszukiwanie nowych struktur dermoskopowych ułatwiających praktyczne różnicowanie guzów okolicy powiek;
- 4) ustalenie przydatności badania wideodermoskopowego w diagnostyce demodekozy ocznej.

Trzon badawczy dysertacji stanowią dwie prace oryginalne (praca B i D) poprzedzone wyczerpującym opisem i analizą zagadnień w dwóch pracach poglądowych (praca A i C) adekwatnych do podjętej przez doktorantkę tematyki badawczej. Powyższe prace oryginalne, które opublikowano w recenzowanych czasopismach medycznych skupiających się na m.in. tematyce demoskopii zaliczane są do cenionych pozycji wydawniczych cieszących się nie tylko dużym uznaniem, ale również zainteresowaniem środowiska medycznego. Ponadto opublikowane wyniki badań w pełni spełniają kryteria prac badawczych, posiadając również aprobatę Niezależnej Komisji Bioetycznej do spraw Badań Naukowych przy Gdańskim Uniwersytecie Medycznym. Doktorantka w powyższych pracach oryginalnych oprócz jasno sprecyzowanego celu badawczego w dokładny sposób opisała materiał i metody, wyniki wraz ich omówieniem i wyczerpującą dyskusję. Rzetelność przeprowadzonej analizy potwierdzają również informacje zawarte w rozbudowanych tabelach i dołączony w tekście własny materiał ikonograficzny stanowiący unikatowe dopełnienie zaprezentowanych wyników.

Publikacja B

Karolina Jaworska, Martyna Sławińska, Adam Wyszomirski, Joanna Lakomy, Michał Sobjanek; Dermoscopic features of eyelid margin tumors: A single-center retrospective study; The Journal of Dermatology 2022; 49: 851-861. DOI: 10.1111/1346-8138.16419. IF: 3,468; MNiSW: 70

Praca ma charakter jednoośrodkowej, retrospektywnej analizy cech klinicznych i dermoskopowych guzów brzegu powiek (50 wśród 194 zmian) u 188 osób. Owrzodzenie i zaburzenia wzrostu rzęs istotnie częściej stwierdzano w zmianach złośliwych. Doktorantka zaobserwowała, że dla złośliwych zmian niemelanocytarnych w dermoskopii cechami występującymi istotnie częściej były nie tylko zaburzenia wzrostu rzęs, ale również różowe obszary bezstrukturalne, *starry milia-like cysts* oraz naczynia zorientowane prostopadłe do długiej osi powieki. Fakt ten ma znamienite implikacje dla rutynowej praktyki lekarskiej w okulistyce i dermatologii. Ponadto wyszczególnienie cech demoskopowych ma istotne znaczenie w diagnostyce różnicowej raka podstawnokomórkowego vs. znamię skórne czy też torbielak potowy w wymienionej lokalizacji.

Ponadto w efekcie przeprowadzonej analizy lek. Karolina Jaworska zaobserwowała i opisała nowe struktury demoskopowe w obrębie guzów brzegu powiek określone jako struktury koloru żółtego (*starry milia-like cysts, cloudy milia-like cysts, half-moon sign*).

W tej kwestii brakuje jednak adekwatnego tłumaczenia tych struktur na język polski, co warto uzupełnić w przyszłych publikacjach.

Przeprowadzone badanie i analiza wyników dowiodła przydatności badania wideodermoskopowego w różnicowaniu łagodnych i złośliwych nowotworów brzegu powiek. Istotnym aspektem opublikowanej pracy oryginalnej jest możliwość praktyczno-klinicznego wykorzystania uzyskanych wyników, a opisane cechy dermoskopowe z uwzględnieniem nowych objawów stanowią istotny wkład w rozwój diagnostyki demoskopowej na świecie. Ponadto wyniki analizy zaprezentowano w sesji ustnej na II Konferencji Sekcji DiTOS (Dermoskopii i Innych Technik Obrazowania Skóry) Polskiego Towarzystwa Dermatologicznego; on-line, 1-2.04.2022.

Publikacja D

Martyna Sławińska, Karolina Jaworska, Adam Wyszomirski, Katarzyna Rychlik, Roman J. Nowicki, Michał Sobjanek; Videodermoscopy in the assessment of patients with ocular demodicosis; *Dermatology Practical & Conceptual* 2023;13(2):e2023109. DOI: <https://doi.org/10.5826/dpc.1302a109>.

IF: 2,753; MNiSW: 20

Druga praca oryginalna dotyczy prospektywnego badania oceniającego przydatność badania wideodermoskopowego w diagnostyce demodekozy ocznej. W ocenie tej włączono pacjentów skierowanych do poradni przyklinicznej Katedry i Kliniki Dermatologii, Wenerologii i Alergologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, z powodu objawów mogących sugerować demodekozę oczną (31 osób). Poszczególne etapy badania zawierały: wypełnienie przez uczestnika formularza dotyczącego występowania objawów demodekozy ocznej, ocenę kliniczną skóry twarzy i okolicy powiek, ocenę wideodermoskopową oraz weryfikujące badanie mikroskopowe epilowanych rzęs. Nie stwierdzono znamienych różnic w częstości występowania analizowanych objawów subiektywnych demodekozy ocznej pomiędzy grupą pacjentów z dodatnim i ujemnym wynikiem badania mikroskopowego.

Wykazana wideodermoskopowo obecność *Demodex tails* oraz madarocy, korespondowały z obecnością nużeńców w badaniu mikroskopowym. Wyniki wskazały na potencjalną przydatność badania wideodermoskopowego w diagnostyce demodekozy ocznej, co stanowi cenne uzupełnienie w praktycznym podejściu diagnostycznym tego uciążliwego schorzenia zarówno przez okulistów jak i dermatologów.

Ponadto wyniki przeprowadzonej analizy zaprezentowano w formie plakatowej na 31. Kongresie Europejskiej Akademii Dermatologii i Wenerologii w Mediolanie, 7-10.09.2022.

Dwie kolejne prace pogładowe stanowią wyczerpujący przegląd dostępnych prac naukowych dotyczących prezentowanych zagadnień. Oparto je na informacjach opublikowanych w artykułach anglojęzycznych, uzyskanych z elektronicznej bazy PubMed oraz Google Scholar, zgodnie z wymaganą metodyką dotyczącą powyższych analiz.

Publikacja A

Karolina Kozubowska, Martyna Sławińska, Michał Sobjanek; The role of dermoscopy in diagnostics of dermatological conditions of the eyelid, eyelashes, and conjunctiva – a literature review; International Journal of Dermatology 2021;60(8):915-924. DOI: 10.1111/ijd.15315.

IF: 3,204; MNiSW: 70

W pracy przeanalizowano znaczenie dermoskopii w diagnostyce schorzeń powiek, rzęs i spojówki z omówieniem metody badania dermoskopowego w okolicy oka. Ponadto usystematyzowano rodzaje struktur dermoskopowych występujących w poszczególnych jednostkach chorobowych w powyższej lokalizacji.

Publikacja C

Karolina Jaworska, Martyna Sławińska, Michał Sobjanek, Paweł Lipowski; Ophthalmic manifestations of Demodex spp. infection – what should a dermatologist know? Dermatology Review/Przegląd Dermatologiczny 2021; 108(6):485-503 DOI:10.5114/dr.2021.114602

IF: 0; MNiSW: 20

W niniejszej pracy zebrano dane epidemiologiczne oraz patofizjologiczne dotyczące demodekozy ocznej. Usystematyzowano rekomendacje diagnostyczno-terapeutyczne oraz opisano możliwe manifestacje choroby oraz wynikające z niej powikłania. Na szczególną uwagę zasługuje przejrzysta prezentacja przeprowadzonej analizy w formie wyczerpującej tabeli stanowiącej niejako niezbędnik dla lekarza praktyka. Atutem pracy jest jej opublikowanie w wersji dwujęzycznej polsko-angielskiej, czyniąc ją szeroko dostępną pracą w Polsce.

Podsumowując przeprowadzone badania i analizy przez lek. K. Jaworską dały podstawę do sformułowania wniosków ściśle korespondujących z celami dysertacji doktorskiej. W populacji Polski Północnej guzy brzegu powiek stanowią istotny odsetek guzów powiek. Przy czym rak podstawnokomórkowy był najczęstszym złośliwym guzem brzegu powiek. Badanie wideodermoskopowe może być użytecznym narzędziem w diagnostyce różnicowej niektórych guzów brzegu powiek, pozwalając na różnicowanie najczęstszych guzów bezbarwnikowych brzegu powieki – guzkowej odmiany raka podstawnokomórkowego ze znamieniem komórkowym i torbielakiem potowym. Wykazano jednak ograniczone zastosowanie tej metody w diagnostyce różnicowej guzów barwnikowych brzegu powiek. Zaobserwowano i opisano nową strukturę demoskopową koloru żółtego (*starry milia-like cysts, cloudy milia-like cysts, half-moon sign*) w analizowanych guzach brzegów powiek. Dowiedziono, że badanie wideodermoskopowe jest przydatnym narzędziem pomocnym w diagnostyce demodekozy ocznej wskazując na dwie implikacje praktyczne:

—pacjenci z objawami klinicznymi sugerującymi demodekozę oczną, ale z ujemnym wynikiem badania dermoskopowego, powinni zostać skierowani na klasyczne badanie mikroskopowe, celem wykluczenia obecności *Demodex brevis*.

— u pacjentów z ujemnym wynikiem badania mikroskopowego i objawami sugerującymi demodekozę oczną można rozważyć ponowną ocenę mikroskopową, z pobraniem materiału pod kontrolą dermoskopii.

Podsumowując, kandydatka na stopień doktora nauk medycznych, w sposób prawidłowy zaprojektowała i przeprowadziła badania ujęte w rozprawie doktorskiej. Opisy metodologii i użyte narzędzia statystyczne są właściwe, a wyniki przedstawiono i przeanalizowano bardzo dobrze. Prace doktorantki stanowią nowatorski wkład w rozwój demoskopii nie tylko w Polsce, ale również na świecie, stanowiąc cenne naukowe uzupełnienie dotychczas przeprowadzonych badań i analiz istniejących publikacji opierających się jednak w większości na opisach kazuistycznych.

Stwierdzam że rozprawa doktorska lek. Karoliny Jaworskiej pt. „Zastosowanie wideodermoskopii w diagnostyce wybranych schorzeń powiek” pod kierunkiem promotora dr hab. n. med. Michała Sobjanka i promotora pomocniczego dr n. med. Martynty Sławińskiej, spełnia wymogi stawiane rozprawom na stopień naukowy doktora nauk medycznych tj. warunki określone w art. 187 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.). Wnoszę zatem do Wysokiej Rady Nauk Medycznych Uniwersytetu Gdańskiego o dopuszczenie lek. Karoliny Jaworskiej (z d. Kozubowskiej) do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Ponadto biorąc pod uwagę cenny wkład w rozwój demoskopii na świecie, nowatorski w kontekście doświadczeń polskich charakter powyższych publikacji badawczych, a także interdyscyplinarny charakter pracy (na styku dwóch specjalizacji: dermatologii i okulistyki) oraz ich potencjalny praktyczny wpływ na poprawę możliwości diagnostycznych m.in w dermatoonkologii, uprzejmie wnoszę o wyróżnienie niniejszej rozprawy doktorskiej.

Gliwice, 2023.09.04.

dr hab. n.med. Grażyna Kamińska-Winciorek
Profesor Narodowego Instytutu Onkologii-
Państwowego Instytutu Badawczego
w Gliwicach
Kierownik Zespołu ds. Raka i Czerniaka Skóry
Klinika Transplantacji Szpiku i Onkohematologii,
Narodowy Instytut Onkologii im.Marii
Sklódowskiej-Curie, Państwowy Instytut Badawczy
Oddział w Gliwicach

